

VZDELÁVANIE DETÍ CUDZINCOV

V ČASE KORONY

**UČÍTE DETI
CUDZINCOV? MOŽNO TO
MAJÚ EŠTE ŤAŽŠIE AKO
OSTATNÉ DETI. SKÚSME
IM SPOLOČNE POMÔCŤ.**

V súčasnej situácii prešli školy do režimu vyučovania na diaľku. Za uplynulé týždne sa aj v tejto oblasti darí prichádzať s riešeniami a nápadmi, ako to uľahčiť učiteľkám a učiteľom, rodičom či opatrovníkom a samozrejme aj deťom.

Je tiež dôležité hľadať riešenia pre rodiny, v ktorých môžu nastať špecifické komplikácie – či už kvôli nedostupnosti internetu, sociálnej situácii či iným bariéram. Aj v tejto oblasti sú už aktívni ľudia vo verejnom a mimovládnom sektore či dobrovoľníci a dobrovoľníčky. Deti cudzincov sú veľmi špecifická skupina, ktorá v dnešnej situácii čelí mnohým ťažkostiam pri vyučovaní na diaľku. Viac ako dvetisíc detí na základných školách prechádza aj v bežnom období mnohými adaptačnými ťažkosťami. Obvykle majú ale pri sebe pani učiteľku či učiteľa, ktorí im dokážu pomôcť priamo v triede počas vyučovania alebo po ňom. Teraz je táto situácia úplne iná.

AKÉ SÚ ŠPECIFIKÁ DETÍ CUDZINCOV V SÚVISLOSTI S UČENÍM NA DIAĽKU?

- Jazyková bariéra ich ešte viac vzdďaľuje;
- Adaptačné ťažkosti a integrácia do vzdelávacieho procesu je ešte náročnejšia;
- Deti cudzincov a ich rodičia nemajú všetky informácie, ktoré potrebujú;
- Komunikácia s rodičmi môže byť v tomto období komplikovanejšia;

Keďže si tieto potenciálne ťažkosti uvedomujeme, oslovili sme ľudí z cudzineckých komúnít, aby sme zistili, v čom všetkom môžu tkvieť komplikácie. Obrátili sme sa aj na učiteľov a učiteľky, s ktorými sme v minulosti spolupracovali. Na základe krátkeho dotazníka sme identifikovali niekoľko oblastí, ktoré môžu byť problematické z ich pohľadu. Takisto sme z ich aj našich skúseností pripravili zopár odporúčaní, ktoré by mohli byť užitočné, keďže súčasný stav podľa všetkého potrvá ešte niekoľko mesiacov.

Je dôležité, aby sme počas tejto krízy ku sebe navzájom pristupovali citlivo a empaticky. Často sa nám môže zdať, že deti reagujú neprimerane, prípadne vôbec, že súčasnú situáciu vnímajú ako “prázdniny” alebo možnosť viac oddychovať. Pri deťoch cudzincov môžu byť tieto reakcie ešte zvláštnnejšie alebo odmeranejšie. Prosíme však učiteľov a učiteľky, aby si uvedomili isté špecifiká:

Pre cudzincov môže byť táto situácia ešte väčším stresom ako pre ostatných obyvateľov Slovenska. Mnohí z nich majú veľké obavy zo straty zamestnania, čo im najmä v začiatkoch pandémie vážne ohrozovalo možnosť ostať so svojou rodinou na Slovensku. Našťastie vláda už túto situáciu rieši a aj status cudzincov je už viac v bezpečí.

Mnohí rodičia cudzinci nemajú tie isté informácie ako občania Slovenska. Nemusia hneď zistiť, ako je v škole vyučovanie organizované, ako prebieha zadávanie úloh, ako fungujú ostatné mechanizmy. To im tiež môže spôsobovať veľký stres, rovnako ako deťom.

Mnohí rodičia či opatrovníci detí nehovoria po slovensky a ich možnosti riešiť s deťmi slovenské zadania a úlohy (nehovoriac o úlohách zo slovenčiny) sa veľmi komplikujú.

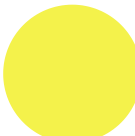
Deti cudzincov môžu byť v strese a v nepohode aj počas „bežného života“. Príchod do novej krajiny, školy a kolektívu, kde nie len že dieťa nemá zázemie a kamarátov, ale zo začiatku im ani nerozumie a mnohé veci sú preňho neznáme, je samozrejme náročný. Každý sa s tým vyrovnáva inak a je dôležité im dodať čo najväčšiu podporu. V prípade neobvyklej situácie ako je táto sa prípadné ťažkosti (komplikovaná komunikácia, zhoršené výstupy, oneskorené odovzdanie zadaní) môžu dať vysvetliť mnohými inými dôvodmi, nemusí ísť o nezáujem.

Nepomôže nám hľadať vinníkov. Treba si uvedomiť, že podobnú situáciu nikto z nás nezažil a hodnotiť, ako ju zvládajú iní ľudia by sme mali veľmi opatrne, pretože nepoznáme ich stav a okolnosti, v ktorých žijú. Sme v tom všetci spoločne a ak sa nám podarí preklenúť toto obdobie bez väčšieho stretu, ušetríme si mnoho ďalšieho stresu v budúcnosti, keď sa deti do škôl vrátia.

AKÉ SITUÁCIE V SÚČASNOSTI NASTÁVAJÚ PRI VZDELÁVANÍ DETÍ CUDZINCOV NA DIAĽKU?

Ukazuje sa, že mnohé deti cudzincov našťastie nemajú problémy. Ak sa už rodičia naučili po slovensky, alebo majú kapacitu si zadania prekladať či individuálne a proaktívne komunikovať s učiteľkami a učiteľmi, aby prípadné problémy vyriešili, nemusia nastať komplikácie. Ak deti hovoria po slovensky lepšie ako rodičia, veľmi pomáha komunikovať priamo s nimi, pretože pre rodičov to môže byť v súčasnosti veľmi zaťažujúce.

Niektoré deti cudzincov sa nezapájajú do všetkých prebiehajúcich procesov. Odovzdávajú iba niektoré úlohy (možno také, s ktorými im vie niekto v ich okolí pomôcť). Je však dôležité, že aspoň určitá komunikácia prebieha, aj keď môže byť komplikovaná. To, že deti reagujú aspoň na niektoré zadania znamená, že ich dostávajú a vedia si s nimi poradiť. A ukazuje to, že pravdepodobne ostatným nerozumejú alebo ich nevedia vyriešiť.

Deti si z internetu prevezmú zadania, ale neodovzdávajú ich. Znamená to, že sa vedia prihlásiť, stiahnuť si materiály, no okrem toho neprichádza žiadna interakcia. Treba hľadať dôvody, prečo to tak je. Pravdepodobne zadaniom nerozumejú alebo ich nevedia vypracovať. Treba počítať s tým, že sú deti či ich rodičia bezradní.

Deti sa vôbec nehlásia. Rodiny nereagujú ani po individuálnych pokusoch nadviazať komunikáciu. Dôvody môžu byť rôzne – obmedzený či žiaden prístup k internetu, neznalosť slovenčiny či angličtiny, ťažká životná situácia a iné. Tu je kľúčové zistiť, či vôbec deti majú základné informácie, či zadania dostávajú. Pravdepodobne je potrebné nadviazať komunikáciu aj inak ako cez EduPage alebo emailom.

ČO SA OSVEDČILO? TIPY A TRIKY OD UČITEĽOV A UČITELIEK

Zadávať len základné učivo. Overovať si, či žiak/žiačka rozumie základným pojmom. Pravdepodobne je potrebná individualizovaná komunikácia so žiakom. Aj krátky rozhovor môže učiteľke či učiteľovi pomôcť zorientovať sa. Je zbytočné mať od detí príliš vysoké očakávania, dôležitejšie je, aby ostali aspoň v nejakom kontakte so školou a snažili sa aspoň malými krokmi postupovať vpred s učivom.

S deťmi z cudzojazyčného prostredia si osobitne (napríklad mailom) overte, či porozumeli tomu, čo majú robiť, úlohám, ktoré dostali. Krátky telefonát alebo skype môže byť veľmi silným motivačným faktorom pre deti, že sa o ne zaujímate a že im chcete pomôcť.

Ak úroveň slovenčiny dieťaťa zatiaľ nie je dostatočná na pochopenie učiva, pri individuálnom vysvetľovaní využívajte obrázky/schémy či videá dostupné na internete.

Ak rodičia nevedia po slovensky, ale viete s nimi komunikovať v inom jazyku (napríklad v angličtine), pošlite zadania rodičom po anglicky, aby mohli s deťmi na úlohách pracovať a overiť si, či im rozumejú.

V prípade, že komunikácia cez rodičov viazne (z rôznych dôvodov) – skúste komunikovať priamo s dieťaťom e-mailom/sms/telefonicky.

Pri komunikácii s rodičmi či dieťaťom využite internetové prekladače, ak sa iný spôsob nenájde. Preklad nie je dokonalý, ale na základné pochopenie môže poslúžiť.

V prípade, že dieťa je ešte len vo fáze učenia sa slovenčiny, pošlite mu špeciálnu úlohu/zadanie/doplňovačku, aby z toho úplne nevypadlo (ak predpokladáme, že doma po slovensky nemá s kým hovoriť).

Ak je to čo i len trochu možné, vyhľadajte internetové zdroje vysvetľujúce dané učivo aj v materinskom jazyku dieťaťa a pošlite mu ich.

Kontaktujte organizácie, ktoré poskytujú doučovanie deťom cudzincov a skonzultujte s nimi prípadné zdroje na učenie - napríklad organizáciu Mareena na **info@mareena.sk**.

Ak sa s deťmi neviete spojiť cez internet a situácia to umožňuje, prineste im študijné materiály domov, napríklad do schránky. Skúste sa však s nimi vopred skontaktovať a dohodnúť sa na forme, akou im materiály odovzdáte.

Ak zistíte, že rodina má prístup na internet, ale nemajú doma notebook či počítač a vaša škola má takú možnosť, zapožičajte im zariadenie, ktoré budú môcť počas krízy, keď sa v škole aj tak nepoužíva, využiť. Ak vaša škola túto možnosť nemá, kontaktuje nás na adrese **komunity@fjuzn.sk** a my sa s vami pokúsime nájsť riešenie.

Ak ide o žiakov druhého stupňa, komunikujte prípadné problémy s triednym učiteľom/učiteľkou. Môže pôsobiť ako prostredník medzi kolegami, rodičmi a dieťaťom.

Čo je však najdôležitejšie, prejavte záujem smerom k rodine, skúste intenzívnejšie, no trpezlivo komunikovať. V prípade, že sa vám deti a rodiny vôbec nehlásia, alebo je komunikácia veľmi náročná, skúste im zaslať tento alebo podobný text (nižšie nájdete jeho verzie preložené do rôznych jazykov):

"Dobrý deň, som učiteľ/učiteľka vášho syna/vašej dcéry a chcem sa uistiť, že ste v poriadku. Táto situácia je veľmi ťažká, všetci máme obavy o zdravie a bezpečnosť nás a našich rodín. Známky a chyby teraz nie sú najpodstatnejšie. Dôležité je, aby deti mali možnosť ostať v kontakte so školou a s učiteľmi, aspoň prostredníctvom internetu, telefónu či pošty. Verím, že všetci rodičia sa snažia aj v tomto čase zabezpečiť pre deti vzdelanie. Ak máte nejaké ťažkosti, či už nedostatok času alebo pochopiteľne neviete deťom pomôcť s vyučovaním v slovenčine, dajte mi vedieť a pokúsime sa spoločne nájsť riešenie. Ak nehovoríte po slovensky, skúste poprosiť kamarátov či susedov, aby komunikáciu pretlmočili. Ak nemáte takú možnosť, obráťte sa na organizácie, ktoré sa venujú téme migrácie a cudzincov na Slovensku. Jednou z nich je napríklad Nadácia Milana Šimečku, ktorej sa môžete ozvať e-mailom na **komunity@fjuzn.sk**".

V ANGLIČTINE

Dear Mr./Mrs.....,

I am a teacher of your son /your daughter and I want to make sure that you are alright. This is a very difficult situation, we are all concerned about our health and safety of our families. We should not worry too much about grades or mistakes. The most important thing now is that children have the opportunity to stay in contact with school and teachers, at least via the Internet, telephone or mail. We believe all the parents and caretakers try their best to enable education for their kids. If you have any difficulties (little time capacity, or the fact that you don't speak Slovak and of course don't have the capacity to help the kids with their tasks), let me know and we will try to figure out the situation together. If you don't speak Slovak, try to ask your friends or neighbors to interpret the communication. If you don't have such option, contact the organizations that work with migrants and foreigners here in Slovakia, for example Milan Šimečka Foundation. You can contact them by e-mail at **komunity@fjuzn.sk**". Sincerely, (your teacher)

V UKRAJINČINE

Добрий день,

я вчитель для вашого сина / дочки і хочу переконатися, що у вас все добре. Ця ситуація дуже складна, у всіх нас є стурбованість за здоров'я та безпеку нас та наших сімей. Оцінки та помилки зараз не найсуттєвіші. Важливо, щоб діти мали можливість підтримувати зв'язок зі школою та вчителями, принаймні через Інтернет, телефон чи пошту. Я вірю, що в цей час всі батьки намагаються забезпечити освіту для своїх дітей. Якщо у вас виникли труднощі, чи не вистачає вам часу, чи, звичайно, не можете допомогти вашим дітям вивчити словацьку мову, дайте мені знати, і ми спробуємо знайти рішення разом. Якщо ви не розмовляєте словацькою, спробуйте попросити друзів чи сусідів допомогти з перекладом. Якщо у вас немає такої можливості, зверніться до організацій, які займаються темою міграції та іноземців у Словаччині. Один з них, наприклад, Фонд Мілана Шимечка, з яким ви можете зв'язатися електронною поштою за адресою **komunity@fjuzn.sk**.

V SRBČINE

Poštovani,

ja sam učitelj/ učiteljica Vašeg sina/ ćerke i želim da se uverim da ste dobro. Ova situacija je veoma teška i svi smo zabrinuti za svoje zdravlje i bezbednost, kao i za zdravlje i bezbednost naših najbližih. Ocene i greške trenutno nisu naš prioritet. Važno je da deca budu u kontaktu sa školom i svojim učiteljima barem putem interneta, telefona ili pošte. Verujem da se svi roditelji trude da u ovoj situaciji obezbede način da njihova deca nastave sa obrazovanjem. Ukoliko imate bilo kakvih poteškoća, nedostatak vremena ili niste u mogućnosti da pomognete svojoj deci u učenju na slovačkom jeziku, obratite mi se i pokušaćemo da za Vas i Vašu decu nađemo zajedničko rešenje. Ukoliko ne govorite slovački jezik, pokušajte da zamolite komšiju ili prijatelje za pomoć pri komunikaciji. Ukoliko nemate takvu mogućnost, obratite se organizacijama koje se bave temama migracija i boravka stranih državljana u Slovačkoj. Jedna od njih je na primer fondacija Milana Šimečkog, kojoj možete da se obratite putem e- mail adrese: **komunity@fjuzn.sk**.

V RUŠTINE

Добрый день! Я учитель/учительница вашего сына/дочери и хочу убедиться, что вы в порядке. Нынешняя ситуация – очень сложная, все мы беспокоимся о себе и своей семье, здоровье и безопасности. Школьные оценки сейчас совершенно не важны. Главное, чтобы дети поддерживали связь со школой и учителями, хотя бы при помощи Интернета, телефона или электронной почты. Мы верим, что все родители стремятся обеспечить образование детям и в это нелегкое время. Если у вас возникают какие-то трудности – недостаток времени или, понятное дело, вы не можете помочь детям с уроками на словацком языке – сообщите мне, и мы вместе попробуем найти решение. Если вы не говорите по-словацки, попросите друзей или соседей помочь вам с переводом при общении. Если у вас нет такой возможности, можете обратиться в организации, которые помогают мигрантам и иностранцам в Словакии. С одной из них, Nadácia Milana Šimečku, можно связаться по электронной почте: **komunity@fjuzn.sk**.

V ARABČINE

مرحبًا، أنا معلم ابنك/ ابنتك وأريد أن أتأكد من أنك بخير. هذا وضع صعب للغاية، نحن جميعًا قلقون بشأن صحتنا وسلامة عائلاتنا. العلامات والدرجات ليست أهم شيء الآن، ولكن الأهم أن تُتاح للأطفال فرصة البقاء على اتصال بالمدرسة والمعلمين، على الأقل عبر الإنترنت أو الهاتف أو البريد. أعتقد أن جميع الآباء يحاولون توفير التعليم لأولادهم حتى في هذا الوقت. إذا واجهتك أي صعوبات، سواء كنت تفتقر إلى الوقت أو لا يمكنك مساعدة الأطفال في التدريس باللغة السلوفاكية، لأنها غير مفهومة بالنسبة لك، فأخبرني بذلك وسنحاول إيجاد حل معًا. إذا كنت لا تتحدث السلوفاكية، فحاول أن تطلب من أصدقائك أو جيرانك شرح وترجمة الأشياء المهمة. إذا لم يكن لديك مثل هذه الفرصة، فاتصل بالمنظمات التي تتعامل مع موضوع الهجرة والأجانب في سلوفاكيا. إحدى هذه المنظمات هي مؤسسة ميلان سيمچكا، والتي يمكنك التواصل معها عن طريق البريد الإلكتروني هذا **komunity@fjuzn.sk**.

V PERZŠTINE

جناب آقای/ سرکار خانم.....
من معلم پسر/دختر شما هستم و خواستم مطمئن شوم که حال شما خوب است. در این شرایط سخت همگی نگران سلامتی خود و خانواده هایمان هستیم. نباید خیلی نگران نمره و یا اشتباهات درسی باشیم. فعلا مهم تر از هر چیز این است که بچه ها حداقل از طریق اینترنت، تلفن و یا ایمیل امکان این را داشته باشند که با مدرسه و معلم ها در تماس باشند. مطمئن ا همه والدین و سرپرستان بچه ها تمام تلاش خود را می کنند که فرزندانشان به خوبی به تحصیل خود ادامه دهند. لطفا در صورتیکه با هر گونه مشکلی مواجه شدید(مث لا کمبود زمان و یا اینکه به دلیل نداشتن زبان اسلواک نمی توانید در تکالیف فرزندان خود به آنها کمک کنید) با من تماس بگیرید تا با هم مشکل را برطرف کنیم. اگر زبان اسلواک نمی دانید لطفا سعی کنید از دوستان و یا همسایگان خود درخواست کنید تا برای شما مکالمه ما را ترجمه کنند. اگر کسی را نمی شناسید که برایتان کار ترجمه را انجام دهد با سازمان ها و مراکزی که کارشان کمک به مهاجرین و خارجی ها در کشور اسلواکی است تماس بگیرید. مثلا موسسه میلان شیمچکا (Milan Šimečka) یکی از این مراکز است که می توانید به این ادرس به آنها ایمیل بزنید: **komunity@fjuzn.sk**
با احترام

VO VIETNAMČINE

Kính thưa Toàn thể Quý phụ huynh,

Tôi là giáo viên trưởng của học sinh, và tôi muốn cập nhật thông tin học tập và sức khỏe của các em. Tình hình bệnh dịch hiện nay dù gay rất nhiều khó khăn cho toàn thể mọi người, tôi mong phụ huynh vẫn hướng dẫn các em cách bảo vệ sức khỏe cho cá nhân và toàn thể gia đình. Vì vậy, tôi muốn gửi vài lời đến phụ huynh của các em. Hiện nay, thành tích học tập không quý trọng hơn bằng sức khỏe, nhưng giáo dục vẫn rất quan trọng cho sự phát triển của các em. Vì thế, tôi muốn yêu cầu phụ huynh ra tay hỗ trợ các em hãy dữ liên lạc với thầy cô giáo và trường qua mạng, điện thoại hoặc qua bưu điện. Nếu các phụ huynh nào gặp vấn đề vì quá bận rộn hoặc gặp vấn đề về ngôn ngữ, gây khó khăn phụ các em trong việc học tập, thì hãy liên lạc với tôi để chúng ta có thể tìm cách giải quyết vấn đề này. Nếu các Anh, Chị nào mà không giao tiếp được bằng tiếng Sloven, làm ơn hãy nhờ bạn bè hoặc người thân dịch dùm. Nếu không nhờ được người, thì cách tiếp theo, Anh Chị có thể liên lạc với các tổ chức đối phó với những chủ đề Di Cư và người nước ngoài sinh sống tại Slovakia - thí dụ như Tổ Chức Nadacia Milana Šimečku, hãy liên lạc qua e-mail **komunity@fjuzn.sk**. Chúng tôi rất mong được giúp đỡ phụ huynh và các em và mong mọi người hợp tác cùng chúng tôi. Xin cảm ơn.

PRÍKLAD DOBREJ PRAXE Z ČESKA

Veľa dobrých nápadov a inšpirácií môžete získať aj z iných krajín. Veľmi odporúčame nahliadnuť k susedom do Česka, kde sa téme vzdelávania detí s odlišným materinským jazykom venujú na výbornej úrovni viaceré organizácie a inštitúcie.

V súvislosti so súčasnou situáciou dávame do pozornosti napríklad webináre, ktoré pripravil Národný pedagogický inštitút ČR v spolupráci s organizáciou META, o.p.s.:

Vyučovanie žiakov s odlišným materinským jazykom na diaľku

Žiaci s odlišným materinským jazykom v čase uzavretia škôl - praktické ukážky možností výučby

Ak sa vám osvedčili iné nápady, alebo ste spolu s rodinami cudzincov prišli na dobrý systém, ako spolu túto situáciu zvládať, budeme radi, keď sa o to s nami podelíte.

Ak máte ťažkosti a nič z uvedeného vám ich nepomohlo vyriešiť, dajte nám tiež vedieť. V rámci našich možností a kapacít sa vám pokúsime pomôcť.

KONTAKT

CVEK:

Elena G. Kriglerová

kriglerova@cvek.sk

Nadácia Milana Šimečku:

Nina Galanská

nina@nadaciams.sk

Zuzana Weberová

komunity@fjuzn.sk

POĎAKOVANIE

S prekladom nám pomohli naši spoluobyvatelia a spoluobyvatelky Eleonora Ďurišinová, Milica Aleksić, Andrii Pylypenko, Morees Gaggi, Fatemeh Ranjbar, Quỳnh Anh La Thị, Kvet Nguyen a organizácia **Mareena**, za čo im chceme veľmi pekne poďakovať.

Želáme všetkým školám, učiteľkám, učiteľom, deťom a
rodinám veľa síl!

NADÁCIA
MILANA
ŠIMEČKU

MILAN
ŠIMEČKA
FOUNDATION

Európska únia
Fond pre vnútornú bezpečnosť
Fond pre azyl, migráciu a integráciu

Dokument bol vypracovaný v rámci aktivít projektu KapaCITY. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.